

Design and the good, the bad and the ugly.

Design exoten

Het is alweer eind september. Na een lange periode van covid stagnatie kan het LDA weer actiever gaan opereren. Deze week een eerste bestuursvergadering om alles weer op het spoor te zetten. Hopelijk heeft u allemaal van een welverdiende vakantie kunnen genieten. Als aftrap hieronder mijn belevenissen van de zomer 2021 als opmaat naar wat ons zoal zal bezig houden in 2022.

Na 20 jaar ben ik met een “opruim” project begonnen in onze wei. Woekerende bramen maaien om d.m.v. paadjes weer delen toegankelijk te maken. Het beekje wordt overwoekerd met als gevolg een geblokkeerde waterloop. Na wel heel overvloedige regen in het voorjaar is het beekje toe aan een “ontstopping”.

Mijn buurvrouw wijst op een grote roze “bloemige” plant bij ons in de wei. “Dat is een invasieve exoot!” zegt zij. Het is de springbalsemien. Waarschijnlijk “meegelift” met de wind of door de uitwerpselen van een muis of vogel gedropt? Dus ik ga op google zoeken wat Wikipedia daarvan zegt: Het blijkt een zorgwekkende soort te zijn, die sinds 2017 in de EU is verboden! De plant mag niet meer geïmporteerd, gekweekt, vervoerd of verkocht worden in alle Europese lidstaten! Jammer voor alle bijen en vlinders, die er zoveel van smullen dat ze andere bloemen niet meer bevruchten en daardoor naast het woekeren ook nog kruisbestuiving negatief beïnvloeden.

Opmerkelijk en goed geregeld door EU wetgeving dat voor deze plant een verbod is om te importeren, want hij verstoort de ecologische “native” biotoop. Het is echter nog opmerkelijker in dit verband dat andere “design exoten”, allerlei prularia, vrijelijk mogen worden geproduceerd en o.a. via webshops worden ingevoerd. Vaak bevatten ze toxische materialen, dragen bij aan CO2 uitstoot en veroorzaken chemische vervuiling, zowel tijdens de productie, gebruik en in hun “afterlife”, bijvoorbeeld eindigend in de oceaan.

IPCC rapport

In mijn vakantie wordt het COVID nieuws soms verdrongen voor andere belangrijke zaken, zoals het IPCC rapport over klimaatverandering en een paper die Jo Geraets me toestuurde over het negatieve effect van plastic in de oceanen op plankton om CO2 te absorberen, “regenerate Nature, our best hope to reverse climate change”. (www.goesfoundation.com). Dit verhaal heb ik naar de Volkskrant gestuurd. Door de vernietiging van plankton, dat ongeveer een vijf keer grotere capaciteit heeft om CO2 af te vangen dan alle bomen in de wereld bij elkaar, vernietigen we een belangrijke natuurlijke bron om CO2 af te vangen. Combineer dit met een afname van 40% van alle bossen de afgelopen 300 jaar dan is “climate change” duidelijk een “bovennatuurlijk” effect van ons menselijk handelen. Laat daar geen twijfel over bestaan!

Een artikel van George van Hal in De Volkskrant komt hier op terug. Plastics, pfas, bestrijding middelen, medicijnen, een op een stapeling van chemische stoffen in ons milieu. Het is de derde planetaire crisis na climate change en uitsterven van planten en dieren (dus ook plankton en natuurlijk onze bossen).

Dark water

Dan wil je na een dagje wandelen en tuinwerk ook wel eens een Netflix filmpje zien. Wij bekeken Dark Water. Een true story over de vervuiling van Dupont veroorzaakt door o.a. de productie van teflon. Onze anti aanbak laag waar je kanarie van dood gaat als je de pan te heet stookt. Dit gaat over één bedrijf, maar er zijn er zoveel op deze aardkloot, die willens en wetens het milieu en de mens vergiftigd. Een bedrijf dat onderzoeken frustreert en uiteindelijk met wat afkoopsommen er van af komt en gewoon doorgaat met het proces en de inherente vervuiling. En recentelijk zijn er weer asfalt centrales, die veel meer uitstoten dan men...de norm...veilig acht.

Loodvrije benzine

Een ander verhaal in NRC over het einde van lood in benzine. De laatste voorraad daarvan is kennelijk opgestookt in Marokko. Het verhaal gaat over Thomas Midgley de uitvinder van tetra-ethyllood om de klopvastheid van benzine motoren te verbeteren. Een zwaar giftige substantie. Later heeft hij de wereld verrast met chloorfluorkoolwaterstoffen dat gelukkig al jaren is verboden, omdat het de ozonlaag aantast. Maar wat echt schrijnend aan dit verhaal is dat via ethanol toevoeging aan benzine, dat elke boer kon produceren, dezelfde functionaliteit bereikt kon worden. Maar voor de bazen van GM en de olieproducerende industrie had dit een groot nadeel: Je kon er geen geld mee verdienen en het was niet te beschermen via patenten!

Reach (Registration, Evaluation, Authorization and restriction of Chemicals)

Medio 2007 heeft de Europese industrie de verplichting om de samenstelling van producten, het scala van materialen en hun samenstelling, te vermelden via data sheets. (Reach) . Maar van de honderdduizenden stofjes die wij als mensen getransformeerd hebben, zijn er maar een beperkt aantal geregistreerd. Van die stofjes is nog weinig bekend op het effect voor mens en natuur. MAK waarden worden vastgesteld, als alibi voor

“toelaatbare marginale” vervuiling, maar veel stoffen worden überhaupt niet afgebroken en accumuleren in ons milieu en ons lijf.

Braungart , de grondlegger van C2C Cradle to Cradle , gaf al in 2005 aan dat er zo’n 2500 chemicaliën in drinkwater zitten. Dan rijst de vraag hoeveel is schadelijk? En wat is een toegestane minimale hoeveelheid om “veilig” te kunnen gebruiken? Dat soort onderzoeken resulteert in een Europese norm m.b.t. toelaatbare kwantiteiten. Zoals bijvoorbeeld met de hoeveelheid kwik in vis, waarbij bijna alle normen werden overschreden, heeft de overheid gewoon die norm verhoogd om toch vis aan consumenten te mogen slijten.

Design voor een duurzame toekomst.

Als design de interface is tussen Matter en Market dan zijn designers dus mede verantwoordelijk voor de transformatie processen. De “designers” van: chemicaliën, die alsmat nieuwe stofjes uit vinden; van materialen en alle hybride varianten en de daarvan gemaakte artefacten, het kan en mag allemaal?! Het wordt tijd voor een designpolitie. Terwijl de boer voor het produceren van voedsel beperkt wordt in grondgebruik en uitstoot, mogen dan producenten ongebreideld grondstoffen transformeren tot waardelose rommel? Als we aan het begin van de keten producten van Shell verbieden om CO2 uitstoot te beperken, mogen producenten aan het eind van de keten ongebreideld producten produceren, die vaak nog veel meer vervuilen. Niet alleen via CO2 uitstoot maar ook door de vervuiling van water, lucht en bodem door de transformatie processen zelf. En dan aan het eind van de keten wij, de consument! Overvloedige gebruikmakend van “design exoten” met respectloos gebruik en verbruik. Bling, bling, uiteindelijk afgedankt en weg gegooid, ready for recycle! Plastic Ocean soup?! Zijn wij en onze bedrijven allemaal zo? Nee natuurlijk niet. Het gros van de samenleving is best wel begaan met het milieu . Maar kennelijk nog een groot deel niet gezien de gevolgen om ons heen! Hoe kunnen we als designers hier onze verantwoordelijkheid in nemen. Dit en vele andere actuele zaken willen wij graag de komende tijd adresseren via een aantal events.

Rinus van den Berg September 2021